

ספרות היא חיים הבוקעים מהדיעה שהמוות הוא בלתי-נמנע

אלהים בונה עולמות ומחריבם. אין סנטימנטים. אלא אם כן
יש מטרה נסתרת וגדולה יותר לספרות, שתתגלה עם הזמן.

The Tables Turned

William Wordsworth

Up! up! my Friend, and quit your books;
Or surely you'll grow double:
Up! up! my Friend, and clear your looks;
Why all this toil and trouble?

The sun above the mountain's head,
A freshening lustre mellow
Through all the long green fields has spread,
His first sweet evening yellow.

Books! 'tis a dull and endless strife:
Come, hear the woodland linnet,
How sweet his music! on my life,
There's more of wisdom in it.

And hark! how blithe the throstle sings!
He, too, is no mean preacher:
Come forth into the light of things,
Let Nature be your teacher.

She has a world of ready wealth,
Our minds and hearts to bless—
Spontaneous wisdom breathed by health,
Truth breathed by cheerfulness.

One impulse from a vernal wood
May teach you more of man,
Of moral evil and of good,
Than all the sages can.

Sweet is the lore which Nature brings;
Our meddling intellect
Mis-shapes the beauteous forms of things:—
We murder to dissect.

Enough of Science and of Art;
Close up those barren leaves;
Come forth, and bring with you a heart
That watches and receives.

השיר הנפלא הזה של ויליאם וורדסוורת' מביע בעצמה את הלב הפועם של מה שנקרא ספרות. התבוננות ולב רואה החש את עוצמות הבריאה. אתה חווה – משמע אתה חי – את העולם בעולמך הפרטי שלך, במלוא חושך. במלוא עיון ופחד, ובמלוא האומץ וההעזה שלך לחוות אותו על כל גווניו. ספרות בעיניי היא עצם החיים. והיא שיר הלל וכניעה לעצם עוצמתה של הבריאה הנולדת ללא הרף.

העולם לא נעמד דום ברגע היבראו על ידי אלהים. כל שבריר שנייה הוא נולד: העננים משנים צורה, הארץ והתבל נעות, שקיעה וזריחה. ההיבראות המשתנה בכל שבריר שנייה היא ההיולדות המניסה את המוות, והיא המניעה אותנו מדי יום לתעד את ההיולדות, בשיר שבח והודיה לאלהים. הספרות היא תמצית אהבת העולם כולל ייסוריו. ספרות היא חיים הבוקעים מעצם הידיעה שהמוות הוא בלתי־נמנע. ספרות היא כתב העתים

הזורמות ללא הרף והיא מבטאה את גודל ההפתעה מעצם הפְּרָטוּם מוֹבִּילָה של החיים, שזרימתם מפכה ובכוחה להרוס את טוהר תחילת הבריאה.

אלהים נולד יום יום מחדש ומשנה צורה בכל הנופים שהוא מפכה בהם את עצמו, והספרות היא השליחה שלו, המראה עד כמה הוא בלתי נתפס. שהוא חיזיון שאין היד הכותבת או המציירת או השרה, מסוגלת לתופסו. הספרות היא שבריר שנייה של תנועה מתקבעת אינסופית, במרחב השוטף. ספרות היא ניצוץ של פרקי זמן חומק ומתעד את הבלתי נתפס. הספרות היא כלי שמתעד צורות של זרמת חיים אנושית על כל גווניה. והיא מושפעת ממהלכים פוליטיים, מטכנולוגיה. היום הספרות מתמודדת עם מהלכים מתהווים ויש מעין מלחמת קיום להישרדותה במתכונת שהיתה. משהו משתנה בתוך הקוד האלהי הראשוני, ויש מעין מלחמה בין האדם לכוח האלהים הנמצא מעבר למסכי הזמן. ייתכן שהטכנולוגיה תהיה הלב המגשש בפלאי הבריאה.

ספרות היא מראות קליידוסקופיים ומראות פרטיים המחברים בין העולמות, הגשמי והרוחני. "נשאי" הספרות הם אלה המעבירים את להטויה על פי קליטת חושיהם ושכלם. כל כותב משקף צורות להוויה, הנובעת מתוך שביל חייו וגורלו. הספרות פותחת צוהרים להולכים בתוך האפלה של עצמם, והם צריכים את כלב הנחייה הזה, הנשא הזה, שדרכו יולדת המציאות את עצמה. מגוון חלונות ומראות שנכתבים, מאפשרים גישה למפתחות הנפש, המתחברת בנסיעתה בעולם גם למצבה ההיולי הקדום וגם למצבה הקיומי העכשווי. היא סוללת דרכים להבנה ולהארה, ומתירה לאור ההבנה להכניס את הקורא לעולמות מגוונים של התרחשויות. ספרות היא תוצר קדוש המבדיל בין קודש לחול ומחלל את הקדוש. היא פורצת דרכים וטבואים.

יֵאמֹר: משוגע איש הרוח. פירוש המילה משוגע אולי באה מן המילה שג'אעה בערבית. שפירושה אומץ. אומץ לעיתים הוא חריגה מן הנורמות, מכל המוסכמות. ולכן על פי רוב הנשא הספרותי יחישב ליצור מוזר בעיני האנשים שתפקידם במציאות הוא אחר. העיסוק בעבודת הקודש הזו ייראה לאדם השגרתי, כאילו אתה טוחן רוח. אתה חי מעבר לגדר של המותר. הנשא עוסק בפתירת הסוד של המציאות, כשם שהכימאי עוסק בהבנת המסה והרכב החומר. אלא שהכימאי מביא פתרונות שרובם מוחשיים, ויש בהם אחיזה גשמית, ואילו הנשא מביא אל הגשמיות משהו בלתי-נתפס חומרית.

היום הטכנולוגיה אף כי היא נראית וירטואלית, בכוחה ליצר מגעים במהירות הבזק. כוח ההספק שלה ישווה לחללית, לעומת הספרות שמהירותה כעגלה עם סוסה. יש חשש שהטכנולוגיה דוחקת הצדה איזה עולם היולי שהיה קיים במשך מאות בשנים. ייתכן שאלהים מעביר כעת את קלסתריו למדיום אחר, כדי לפצח עוד סוד בלתי-פתיר בישותו. ייתכן שיש מעין קץ מועדים, עידן חדש בא, ורק מי שמוכשר אליו ובקיא ברזיו יכול להיות הנשא הווירטואלי המביא איזו בשורה לאנושות. אני כיוצרת חשה את השינוי העצום הזה כמו רעידת אדמה. שואלת: קוֹ וְאָדִים כל עמל הטרחה הנפשית והעבודה בבית המקדש הזה, שהפך את החיפוש למופלא? לאן ילכו כל האוצרות שגדלנו על פי ערכיהם? אלהים בונה עולמות ומחריבם. אין סנטימנטים. אלא אם כן יש מטרה נסתרת וגדולה יותר לספרות, שתתגלה עם הזמן.

ואולי כל הטכנולוגיה תהיה מגדל בבל שיגרוס את שאר הרוח ושאריתה. אולי בסופו של דבר יתברר שיש רק ספר אחד בעל משמעות, והוא לוחות הברית. רציתי להגיד התנ"ך ואחר כך שאלתי עצמי ומה עם הברית החדשה, והקוראן, והנחתי לזה. עכשיו יש מעין אתגר, מלחמה בין אלהים לאדם. ואני אומרת, אלהים תמיד מנצח. אין אתו שיתוף פעולה. הוא מתוכנת לתכנת. והוא גם, חס ושלום, כלב הנחייה שלנו, שמוביל אותנו עיוורים לעולם אחר.